

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

HOTĂRÂREA NR. 398
din data de 03.07.2019

Dosar nr: 829/2018

Petiția nr: 7839/28.12.2018

Petent: .

Reclamată: S.C. Hermes S.R.L.

Obiect: neacceptarea biletelor emise de DGASPC Brașov pentru un copil cu dizabilitate și însoțitor de o societate din județul Botoșani

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și domiciliul petentului

.

I. 2. Numele și sediul reclamatei

2. S.C. Hermes S.R.L., .

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petentul consideră discriminatorie neacceptarea biletelor emise de DGASPC Brașov pentru un copil cu dizabilitate și însoțitor de o societate din județul Botoșani.

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

5. Părțile au fost citate pentru data de 19.02.2019 (filele 6-7 din dosar) la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD).

6. La audierea din 19.02.2019 părțile nu s-au prezentat.

7. S-au comunicat petentului punctele de vedere ale reclamatului, reclamatului cel al petentului, fiind solicitate concluzii scrise (filele 20-21 din dosar).

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

8. Prin petiția înregistrată la CNCD cu **nr. 7839/28.12.2018** (filele 1-4 din dosar) petentul arată că este părintele unui minor cu dizabilitate care are o legitimație de călătorie gratuită cu însoțitor. În data de 20.12.2018 minorul și însoțitorul său au plecat pe ruta Brașov-Botoșani-Călărași (județul Botoșani). La autobuzul Botoșani-Călărași, aparținând societății reclamate, șoferul nu a acceptat biletele emise de DGASPC Brașov, susținând că sunt din alt județ. Astfel, cei doi au fost obligați să cumpere bilet. A discutat telefonic la societate, unde s-a confirmat că nu pot accepta biletele emise de DGASPC Brașov.

A depus la dosar înscris (fila 5 din dosar).

9. Petentul, prin punctul de vedere înregistrat la CNCD cu **nr. 743/18.02.2019** (filele 8-10 din dosar), menține cele arătate anterior.

A depus la dosar înscrisuri (filele 11-17 din dosar).

10. Prin concluziile scrise înregistrate la CNCD cu **nr. 1947/11.04.2019** (filele 22-24 din dosar) petentul menține cele arătate anterior.

Susținerile părții reclamate

11. Prin punctul de vedere înregistrat la CNCD cu **nr. 895/22.02.2019** (filele 18-19 din dosar) reclamatul arată că nu are convenție încheiată cu DGASPC Brașov, astfel nu poate deconta biletele eliberate de această instituție.

V. Motivele de fapt și de drept

12. Colegiul director constată că fiul petentului, persoană cu dizabilitate, împreună cu însoțitorul minorului, au fost obligați să procure bilete de autobuz, cele gratuite emise de DGASPC Brașov nu au fost acceptate de către societatea reclamată, cu sediul în Botoșani.

13. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

14. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

15. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: „*exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile*”).

16. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „*art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Mussele împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).*”

17. Colegiul director constată că, din punctul de vedere al dreptului de transport gratuit acordat persoanelor cu dizabilități și însoțitorilor, persoanele din diferite județe se află în situație identică. Astfel, tratamentul diferit reprezintă diferențiere. Partea reclamată a invocat faptul că situațiile nu ar fi identice, întrucât nu are convenție încheiată cu DGASPC Brașov. O astfel de problemă vizează societatea, care nu a solicitat încheierea unei astfel de convenții, responsabilitatea nu poate fi transferată către beneficiarii serviciilor. Omisiunea reclamatului nu este de natură să impună necesitatea unui tratament diferit pentru situații diferite.

18. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

19. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând „*sau oricare alt criteriu*”, însă aceste criterii, conform cauzisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (*Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei, 7 decembrie 1976, §56*). „*Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele*” (*Clift împotriva Regatului Unit, 13 iulie 2010, §55*), menționând că noțiunea „*orice altă situație*” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (*Clift împotriva Regatului Unit, 13 iulie 2010, §56-61*), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (*Clift împotriva Regatului Unit, 13 iulie 2010, §62*).

20. Colegiul director constată că la baza diferențierii a stat criteriul geografic de domiciliu al copilului cu dizabilitate, ceea ce reprezintă o caracteristică personală. În cauzistica sa CNCD a mai constatat discriminări bazate pe acest criteriu.

21. Privind restrângerea drepturilor, Colegiul director se bazează pe următoarele prevederi:

l) **Legea nr. 448/2006**:

„Art. 7

[...]

**(3) Legitimația acordată persoanelor cu handicap este eliberată de direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv ale sectoarelor municipiului București, costurile fiind suportate din bugetele acestora, și este valabilă și recunoscută pe întreg teritoriul țării.*

[...]

Art. 24

(1) *Persoanele cu handicap grav beneficiază de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren interregio IR cu regim de rezervare la clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial, pentru 12 călătorii dus-întors pe an calendaristic.*

(2) *Beneficiază de prevederile alin. (1) și următoarele persoane:*

a) *însoțitorii persoanelor cu handicap grav, numai în prezența acestora;*

b) *asistenții personali ai persoanelor cu handicap grav.*

(3) *Persoanele cu handicap accentuat beneficiază de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren interregio IR cu regim de rezervare la clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial, pentru 6 călătorii dus-întors pe an calendaristic.*

(4) *Beneficiază de prevederile alin. (3) și însoțitorii copiilor cu handicap accentuat, numai în prezența acestora.*

[...]

(6¹) *Dreptul prevăzut la alin. (1)-(6) se asigură în baza biletelor de călătorie gratuită care se tipăresc de către direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv ale sectoarelor municipiului București, costul tipăririi fiind suportat din bugetele acestora.”*

II) **Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități**, ratificată de România prin **Legea nr. 221/2010**

„Art. 9 (accesibilitate):

1. *Pentru a da persoanelor cu dizabilități posibilitatea să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții, Statele Părți vor lua măsurile adecvate pentru a asigura acestor persoane accesul, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații și la alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în zonele urbane, cât și rurale. [...]*

Art. 19 (Viață independentă și integrare în comunitate)

Statele Părți la această Convenție recunosc dreptul egal al tuturor persoanelor cu dizabilități de a trăi în comunitate, cu șanse egale cu ale celorlalți, și vor lua măsuri eficiente și adecvate pentru a se asigura că persoanele cu dizabilități se bucură pe deplin de acest drept și de deplina integrare în comunitate și participare la viața acesteia. [...]

Art. 20 (Mobilitatea personală):

Statele Părți vor lua măsuri eficiente pentru a asigura o mobilitate personală, în cel mai înalt grad posibil de independență a persoanelor cu dizabilități. [...]

III) **O.G. nr. 137/2000**

„Art. 10. *Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin:*

[...] g) *refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de companiile de transport în comun – prin avion, vapor, tren, metrou, autobuz, troleibuz, tramvai, taxi sau prin alte mijloace;*

h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.”

22. Astfel, fapta reclamatei de a nu accepta biletele gratuite emise de DGSPAC Brașov pentru un copil cu dizabilitate și însoțitor reprezintă discriminare, întrucât a creat o deosebire pe criteriul domiciliului care a avut ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului de mobilitate și a accesului la servicii.

23. Art. 26 din **O.G. nr. 137/2000** prevede:

„(1) *Contravențiunile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.*

(2) *Consiliul sau, după caz, instanța de judecată poate obliga partea care a săvârșit fapta de discriminare să publice, în mass-media, un rezumat al hotărârii de constatare, respectiv al sentinței judecătorești.”*

24. Colegiul director aplică amenda contravențională de 2.000 lei față de S.C. Hermes S.R.L., ..., având în vedere următoarele:

- a) discriminarea a vizat două persoane;
- b) una dintre victimele discriminării este un copil cu dizabilitate;
- c) persoanele cu dizabilități sunt extrem de vulnerabile în societatea din România;
- d) reclamatul și-a transferat propria vină de a nu încheia convenție cu DGASPC Brașov în dauna victimelor discriminării;
- e) reclamatul nu a mai fost sancționat anterior.

25. Obligă partea reclamată să publice un rezumat al hotărârii, cu respectarea confidențialității datelor cu caracter personal, într-un cotidian județean din Botoșani.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Fapta reclamatei de a nu accepta biletele gratuite emise de DGSPAC Brașov pentru un copil cu dizabilitate și însoțitor reprezintă discriminare conform art. 2 alin 1 coroborat cu art. 10 lit. g) și h) din O.G. nr. 137/2000 coroborat cu art. art. 9, 19, 20 din **Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități**;

2. Aplică amenda contravențională de 2.000 lei față de S.C. Hermes S.R.L...conform art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000**;

3. Obligă partea reclamată să publice un rezumat al hotărârii, cu respectarea confidențialității datelor cu caracter personal, într-un cotidian județean din Botoșani conform art. 26 alin. 2 din **O.G. nr. 137/2000**;

4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Direcției Generale Regionale a Finanțelor Publice Iași.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: Amenda se va achita la Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Iași, dovada plății și a publicării rezumatului hotărârii se va trimite către CNCD în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar CNCD va lua măsurile legale necesare.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU TATIANA VERONICA – Membru

Data redactării: 04.07.2019

Motivată: Haller István
Tehnoredactată: A.S.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.